

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня магістра
на основі здобутого освітнього ступеня бакалавра,
магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»
освітня програма	Світова торгівля

Київ 2021

ВСТУП

Програму вступного фахового випробування для здобуття освітнього ступеня магістра розроблено відповідно до змісту освітньо-професійної програми «Світова торгівля» підготовки фахівців за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Програма будується на вимогах освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціалізації та охоплює основні напрями, складові та завдання світової торгівлі.

Для забезпечення ефективної реалізації завдань освітньої та професійної підготовки магістра при конкурсному відборі студентів для здобуття освітнього ступеня магістра висуваються вимоги щодо їх здібностей і підготовленості відповідно до діагностики системних знань, умінь і навичок, визначених програмами дисциплін.

Програма вступного випробування з дисциплін професійної підготовки базується на дисциплінах професійного спрямування і складена відповідно до місця та значення дисциплін за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», і охоплює всі змістові модулі дисциплін.

Вступне випробування складається з тестової перевірки знань, що формують уміння, визначені кваліфікаційною характеристикою.

Програма охоплює основні напрями, складові та завдання міжнародних економічних відносин й інтегрує такі дисципліни:

1. «Міжнародні економічні відносини».
2. «Міжнародна торгівля».
3. «Міжнародний бізнес».
4. «Економіка і фінанси підприємства».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ 1. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Міжнародні економічні відносини (МЕВ) як економічна категорія. Види та форми МЕВ, їх взаємозв'язок. Поняття середовища МЕВ, його структура й особливості. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЕВ. Міжнародний поділ праці (МПП) – вихідна основа розвитку СГ і МЕВ. Головні організаційно-економічні форми втілення МПП.

Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ) – закономірність розвитку СГ і МЕВ. Сутність, цілі і значення МЕІ, основні ознаки. Передумови і фактори розвитку МЕІ як якісно нового рівня МЕВ. Форми МЕІ. Етапи формування міжнародних економічних інтеграційних угруповань. Регіональний характер МЕІ як її особливість. Регіональні інтеграційні об'єднання промислово розвинених країн.

Зростання ролі міжнародної торгівлі (МТ) на сучасному етапі. МТ як форма МЕВ. Регіональна структура (географічний розподіл) МТ. Структура світового товарообігу. Головні причини і наслідки збільшення взаємної торгівлі промислово розвинених країн.

Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торговельних організацій. ГАТТ (Генеральна угода з тарифів і торгівлі) та ЮНКТАД (Конференція ООН з питань торгівлі й розвитку). Перетворення ГАТТ на Світову організацію торгівлі. Передумови й особливості участі України в МТ.

Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність і елементи. Еволюція світової валютної системи. Проблема диверсифікації міжнародних валютних резервів.

Механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу.

Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків.

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили й етапи розвитку. Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її імміграції. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Передумови науково-технічного співробітництва. Перспективи включення науково-технічного потенціалу України до міжнародних науково-технічних зв'язків.

Необхідність і значення інтеграції України до СГ і МЄВ. Передумови входження України до світового економічного простору. Національні економічні інтереси України у сфері МЄВ: регіональні, субрегіональні і локальні. Глобальні проблеми СГ і МЄВ. Координація міжнародної економічної політики.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. – 7-ме вид. – Київ : Знання, 2008. – 406 с.
2. Мальський М.З. Теорія міжнародних відносин : підручник / М.З. Мальський, М.М. Мацях. – 4-те вид., переробл. і доповн. – Київ ; Львів : Знання ; ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. – 406 с.
3. Міжнародні економічні відносини: підручник / за наук. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник/ Мазаракі А.А., Т.М Мельник, К.І. Ладиченко, Ю.І.Головня, Л.П. Кудирко, О.В. Дьяченко [та ін.]; – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 555 с.
4. Павленко І.І. Міжнародна торгівля та інвестиції : навч. посіб. / І.І. Павленко, О.В. Варяниченко, Н.А. Навроцька. – Київ : Центр навч. літ., 2012. – 256 с.

Розділ 2. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ

Сутність та зміст поняття «міжнародна торгівля». Роль, значення, місце міжнародної торгівлі товарами та послугами в міжнародній економіці. Передумови, мета та економічні засади участі країни в міжнародній торгівлі. Економічні ефекти, що виникають від участі країни в міжнародній торгівлі та їх види.

Національні та міжнародні правові норми і положення як чинники розвитку міжнародної торгівлі. Макроекономічні показники розвитку країн та їх вплив на стан міжнародної торгівлі. Фактори мікроекономічного впливу на міжнародну торгівлю.

Методи аналізу міжнародної торгівлі. Галузева структура міжнародної торгівлі. Міжгалузевий та внутрішньогалузевий тип міжнародної торгівлі та його специфічні риси. Обсягові та структурні показники розвитку міжнародної торгівлі.

Мета та цілі регулювання міжнародної торгівлі. Методи та засоби регулювання. Національні та наднаціональні органи регулювання міжнародної торгівлі. Процедурні та інституціональні механізми регулювання міжнародної торгівлі.

Особливість регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами. Реалізації цілей та завдань регулювання міжнародної торгівлі у видах торговельної політики. Політика вільної торгівлі. Політика протекціонізму.

Характер дії інструментів торговельної політики. Середньозважений митний тариф та його рівні. Економічні ефекти, що виникають внаслідок впровадження імпортного мита. Зміст поняття «митна квота» та механізм її впливу на економіку країни. Роль та значення експортного мита в регулюванні міжнародної торгівлі.

Висока, середня та низька ступінь інтенсивності покриття міжнародної торгівлі кількісними засобами нетарифного регулювання. Економічний ефект від застосування добровільних обмежень експорту. Застосування вимог щодо вмісту місцевих компонентів при імпорті готової продукції. Економічні ефекти, що виникають від застосування країною внутрішньої субсидії. Порівняння у застосуванні імпортного мита та експортної субсидії.

Особливість застосування митно-тарифних інструментів регулювання міжнародної торгівлі при створенні «митного союзу». Економічні ефекти що виникають при створенні митного союзу та їх вплив на економіку країни.

Особливість застосування митно-тарифних інструментів регулювання міжнародної торгівлі у випадку іноземного демпінгу. Механізм дії антидемпінгового мита. Вплив експортного субсидування на економіку країни імпорту. Компенсаційне мито та механізм його дії.

Особливість прояву ситуації «недосконалої» конкуренції в міжнародній торгівлі. Використання імпортного мита та імпортної квоти як засобів обмеження монопольної влади національного виробника на внутрішньому ринку.

Використання імпортного мита країною як засобу стимулювання національного експорту та отримання стратегічних переваг у торгівлі.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.

2. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
3. Міжнародна торгівля [Текст]: збірник тестових завдань / авт. Ю.О. Олейніков, В.П. Онищенко; КНТЕУ, Каф. міжнародних економічних відносин. – Київ : КНТЕУ, 2017. – 74с.
4. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема, В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.

Розділ 3. МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС

Предмет вивчення дисципліни «Міжнародний бізнес». Економічна сутність міжнародного бізнесу як явища та процесу. Характерні риси міжнародного бізнесу та його особливості.

Етапи формування та розвитку міжнародного бізнесу. Сучасні умови, ознаки та тенденції міжнародної підприємницької діяльності. Рушійні та гальмівні фактори розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобалізації. Нові риси міжнародного бізнесу в умовах глобалізації.

Інтернаціоналізація міжнародного бізнесу як явище та процес. Теорії та концепції, що становлять теоретичне підґрунтя інтернаціоналізації міжнародного бізнесу. Транснаціоналізація як якісно новий етап інтернаціоналізації міжнародного бізнесу. Суб'єкти міжнародного бізнесу. Етапи прийняття рішення щодо інтернаціоналізації бізнесу.

Транснаціональні корпорації як суб'єкти міжнародного бізнесу. Етапи еволюції (покоління) ТНК. Джерела ефективності діяльності ТНК. Основні принципи, напрями діяльності та функції ТНБ. Стратегії ТНБ щодо проникнення на закордонні ринки. Економічна сутність та функції малого та середнього бізнесу. Основні форми співпраці МСП і ТНК. Міжнародний стратегічний альянс (МСА) та його ознаки.

Поняття та складові ризику міжнародного бізнесу. Структура та складові ризику країни. Показники економічного ризику країни. Параметри фінансового ризику країни. Види валютного ризику країни. Сутність, чинники та класифікація політичного ризику країни. Вплив політичного ризику на закордонні операції.

Підходи до визначення поняття «вільна економічна зона» (ВЕЗ). Цілі створення ВЕЗ. Характерні риси ВЕЗ. Типи вільних економічних зон та їх основні характеристики. Американська модель ВЕЗ. Китайська модель ВЕЗ. Сутність поняття «офшорна зона». Сфери використання офшорних зон в міжнародному бізнесі.

Процес формування і реалізації стратегії міжнародного бізнесу. Рівні формування стратегії міжнародного бізнесу компанії. Основні характеристики, переваги та недоліки національних стратегій міжнародного бізнесу. Особливості сучасних міжнародних моделей управління бізнесом.

Сутність, об'єкти та переваги корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Моделі КСВ міжнародних компаній: англо-американська (англосаксонська), європейська, скандинавська, японська. Стандарти КСВ міжнародних компаній. Формати нефінансової звітності міжнародних компаній.

Злиття та поглинання (М&А) як розповсюджений прийом розвитку успішних компаній. Підходи до ідентифікації процесів М&А. Угоди М&А на дружній основі та з використанням агресивних методів. Критерії класифікації угод М&А. Види злиття залежно від характеру інтеграції компаній. Види злиття залежно від національної приналежності компаній. Види злиття залежно від способу поєднання потенціалу компаній. Форми рейдерства. Хвилі розвитку процесів М&А міжнародних компаній та їх характеристика.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вергун В.А., Ступницький О.І., Якубовський В.В. Міжнародне корпоративне управління. Навч. посібник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. – 360 с.
2. Міжнародний бізнес / За заг. ред. Вергуна В.А. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2009. – 720 с.
3. Міжнародний менеджмент: навч. посібник / Юхименко П.І., Гацька Л.П., Півторак М.В. та ін.. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
4. Міжнародна економіка: підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко [та ін.]; за заг. ред.: А.А. Мазаракі - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 824 с.
5. Сагер Л.Ю. Міжнародний бізнес та біржові ринки: конспект лекцій / Л.Ю. Сагер, Л.О. Сигида. – Суми: Сумський державний університет, 2017. – 110 с.

РОЗДІЛ 4. ЕКОНОМІКА І ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА

Підприємство як суб'єкт господарювання та об'єкт ринкових відносин. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств. Зовнішнє середовище функціонування підприємства. Ринок та його інфраструктура. Державний регуляторний механізм діяльності підприємства. Види підприємства та їх об'єднань. Напрями та види діяльності підприємства. Основні положення теорії організації виробництва.

Зміст, види та методи планування діяльності підприємства. Система поточних планів господарської діяльності підприємства.

Загальна характеристика та систематизація продукції підприємств, показники оцінки її обсягу. Сутність і методи оцінки якості продукції. Стандартизація, сертифікація та оцінка відповідності продукції.

Методологічні засади аналізу та планування виробничої програми підприємства. Забезпечення виробничої програми матеріальними ресурсами. Сутність, види та методи обґрунтування норм витрат матеріальних ресурсів. Сутність та систематизація видів виробничої потужності підприємства, методи її визначення. Методологічні засади аналізу використання виробничої потужності підприємства.

Поняття та складові ресурсного потенціалу підприємства. Методи оцінки ресурсного потенціалу підприємства. Сутність та класифікація трудових ресурсів. Продуктивність праці робітників: поняття і методи оцінки. Фактори, що впливають на продуктивність праці. Методи нормування витрат праці. Сутність та види заробітної плати. Форми та системи оплати праці. Державне регулювання оплати праці. Методологічні засади аналізу та планування чисельності, продуктивності та витрат на оплату праці на підприємстві.

Сутність та класифікація активів підприємства. Сутність, класифікація, види вартості та особливості відтворення основних засобів. Поняття та види зносу основних засобів. Сутність та методи нарахування амортизації. Сутність і методика оцінки виробничого, операційного та фінансового циклів підприємства. Методологічні засади аналізу та планування активів підприємства.

Сутність та класифікація капіталу підприємства. Кредитування як механізм формування позикового капіталу. Методологічні засади аналізу та планування капіталу підприємства.

Сутність та класифікація витрат підприємства. Собівартість продукції: поняття, види, методи калькулювання. Методологічні засади аналізу та планування поточних витрат підприємства.

Доходи підприємства: сутність та класифікація. Цінова політика підприємства. Методи ціноутворення. Методологічні засади аналізу та планування доходів підприємства.

Поняття і класифікація фінансових результатів діяльності підприємства. Сутність, функції та механізм формування та використання прибутку підприємства. Методологічні засади аналізу та планування прибутку підприємства.

Поняття ефекту діяльності підприємства та характеристика його видів. Методологічні засади оцінки ефективності діяльності підприємства.

Фінансово-майновий стан підприємства: сутність та види. Поняття й методи оцінки окремих елементів фінансово-майнового стану підприємства. Експрес- та фундаментальна діагностика фінансово-майнового стану підприємства.

Сутність, види та методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства. Сутність та методи оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Банкрутство підприємства як результат розвитку кризових явищ у його діяльності. Санация: цілі та форми проведення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств: підручник / І.О. Бланк, Г.В. Ситник, В.С. Андрієць. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : КНТЕУ, 2017. – 792 с.
2. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Г.О. Швиданенко. – К. : КНТЕУ, 2009. – 816 с.
3. Економіка підприємства: підручник / І.О. Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк [та ін.]; за заг. ред. Н.М. Ушакової. – К. : КНТЕУ, 2005. – 569 с.

4. Фінанси підприємства: підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк [та ін.]. – К. : КНТЕУ, 2006. – 491 с.
5. Яркіна Н.М. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н.М. Яркіна – К. : Ліра-К, 2015. – 498 с.

КРИТЕРІЇ **оцінювання знань на вступному фаховому випробуванні** **для здобуття освітнього ступеня магістра**

1. Загальні положення

Мета фахового випробування – оцінити відповідність знань, умінь та навичок згідно з вимогами програми вступного фахового випробування. Програма складається на основі фахових дисциплін ступеня «бакалавр».

2. Структура екзаменаційного білета

Екзаменаційний білет з фахового випробування складається з 50-ти закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання

- Рівень знань оцінюється за 200-бальною шкалою.
- Серед відповідей на тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну.
- Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали, а неправильна – у 0 балів.
- Особи, які отримали менше 100 балів, до наступних випробувань не допускаються та участі у конкурсі не беруть.